

pracownia badań
i innowacji
społecznych

Partycypacja obywatelska

- utopia, szansa czy konieczność?

Konsultacje publiczne w szerszym kontekście
zmian w modelu rządzenia

KONTEKST ZMIANY MODELU RZĄDZENIA

Kod: 6-6-60

Budowa państwa składa się z trzech etapów – tworzenia instytucji nowego państwa, kreowania gospodarki rynkowej oraz kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego. Pierwszy etap trwa 6 miesięcy, drugi 6 lat, a trzeci co najmniej 60 lat

Ralph Dahrendorf
(wypowiedź 1989)

Po 25 latach (lamentacja)

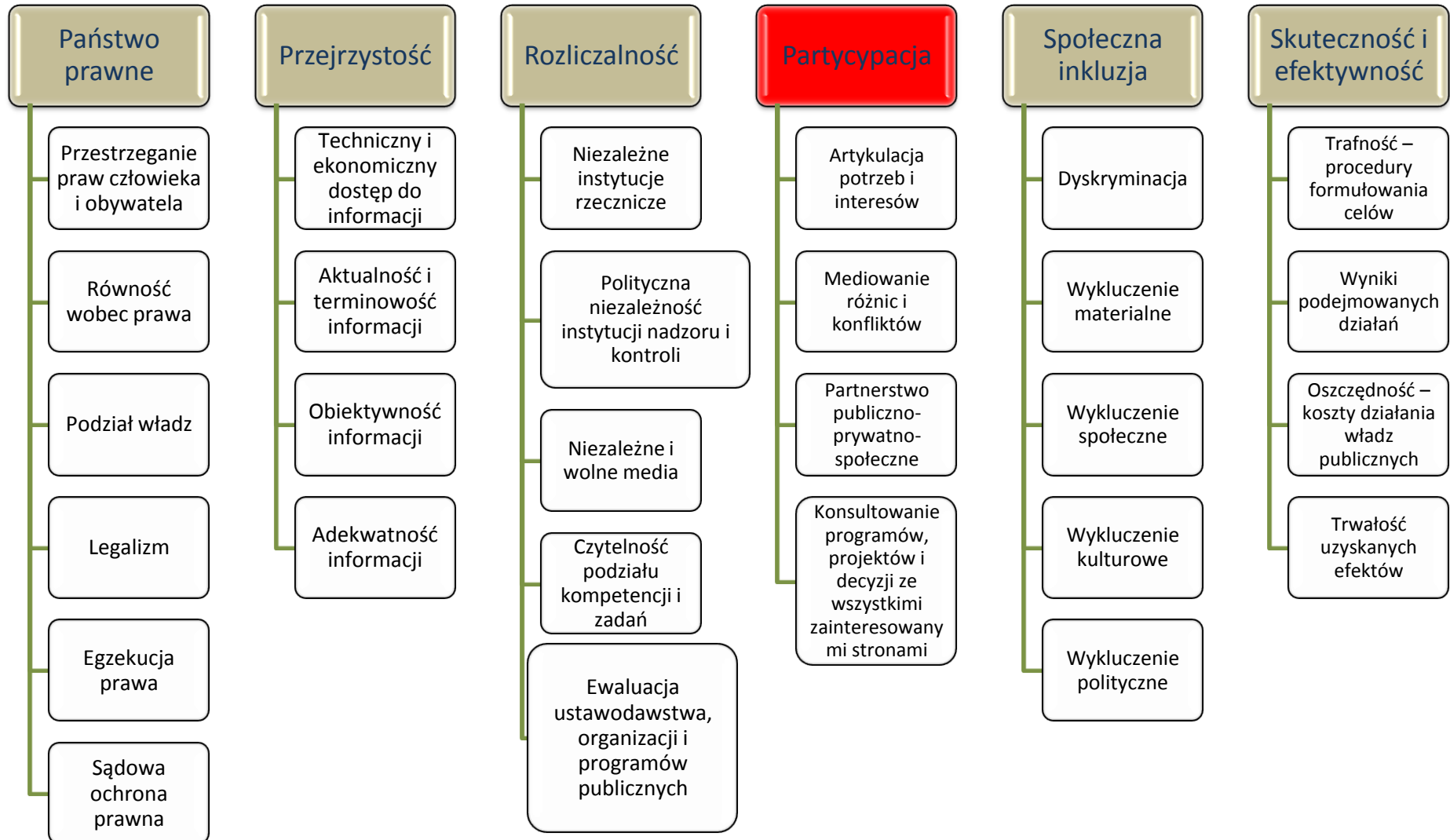
- Patos demokracji i obywatelska apatia - nieoczywistość demokracji i partycypacji (makro i mikro);
- Bezrefleksyjne unieważnianie demokracji przedstawicielskiej na rzecz bezpośredniej;
- Władza jako PR – mediokracja;
- Powtarzające się „kryzysy konsultacyjne”;
- Zanik uznania dobra publicznego;
- Brak równowagi oczekiwań i zobowiązań;
- Agregacja zamiast deliberacji (demokracja jako mechanizm ustalania sił a nie racji);
- Zacięcie się władzy w klatce „nieomyślność i onnipotencji”, brak prawa do korekty.

Polityczne tradycje obywatelstwa

- **Liberalne** – obywatelstwo jako uniwersalny niewarunkowany status i uprawnienie oparte o formalną przynależność do wspólnoty państwowej. Silna orientacja na ochronę indywidualnych wolności (w szczególności rozumianych negatywnie jako „wolność od”). Zaangażowanie ma charakter instrumentalny i incydentalny.
- **Republikańskie** – zakorzenione w historycznej i kulturowej wspólnocie tożsamości opartej o przynależność do wspólnoty państwowej. Domniemanie powszechności interesu publicznego i spontanicznej skłonności do zaangażowania w sprawy publiczne (zobacz: idiota, prywatyzacja). Obywatelstwo oparte na „praktykowaniu”.
- **Komunitariańskie** – oparte o indywidualne poczucie przynależności do wspólnoty (w tym lokalnej). Zakorzenienie w praktycznym doświadczeniu, pojęcie interesu publicznego „wytwarzane” i negocjowanie we współdziałaniu. Silny nacisk na konieczność równowagi praw i obowiązków.

Co składa się na „Dobre Rządzenie”

(Seminarium Dobre Rządzenie MSAP - Kraków)

Najkrótsza historia instytucjonalnych mechanizmów dialogu

- Komisja Trójstronna
- Komisja Wspólna Rządu i Samorządu
- Rady Pożytku
- Komitety Monitorujące
- Rada Dialogu Społecznego (nowa ustawa 2015)
- Rady Pożytku Publicznego (instytucje centralne – nowelizacja ustawy o pożytku publicznym 2015)

Nowi aktorzy.....

- Koalicje (np. Obywatele Kultury, Obywatele Nauki, Pacjenci, Koalicja na rzecz Otwartego Rządu)
- Ruchy społeczne (np. ruchy miejskie)
- Grupy protestu (Rodzice, Oburzeni, ACTAwiści)
- Indywidualni obywatele (demokracja personalna)

Nowa topografia / morfologia sieci

- Organizacje
- Media
- Ruchy społeczne
- Internetowe plemiona
- Łatwopalny tłum / plebs (plebiscyt)
- Detronizacja tradycyjnych „figur” eksperci, pośrednicy, objaśniacze
- Szczególna funkcja „strukturalnych dziur”, konwertytów „zdrajców”, tłumaczy, mediatorów, przestrzeni publicznej (3 ciej przestrzeni), tkanki „łącznej”, ludzi środka

Cechy wspólne:

- użycie technologii
- ominięcie kanałów formalnej reprezentacji,
- pozycja „kontra” (veto)
- częsty brak liderów,
- nieoczywiste punkty zapalne,
- trudność komunikacji z oficjalnymi strukturami,
- poczucie moralnej supremacji,
- samoselekcja
- wokarność
- łatwopalność i szybkość....
- Gwałtowność i nieprzewidywalność
- bezradność władzy (nie dość zdeterminowana by zmusić nie dość zamożna by przekupić)..... rozmydlenie, zwodzenie, przeciąganie, oportunizm.
- To nie jest tylko polskie wyzwanie (Hiszpania / US / Honk Kong / Węgry / Ukraina) – szczególnie podatne i wrażliwe na te wyzwania są właśnie systemy demokratyczne

Nowe rodzaje wyzwań przed jakimi stajemy

- Splątane
- Bezprecedensowe
- Optymalne ze względu na proces a nie rezultat
- Inne teoria zmiany (linearność, przyczynowość) -> chaos / organizm (miejska akupunktura)
- Complex Adaptive Systems (sieć, nieliniowość, rozporoszenie, adaptacyjność)

Ale o co im chodzi? Oj chyba nie o kiełbasę...

- Nowe terytoria polityki (żywność, Internet, przestrzeń publiczna, środowisko)
- Inne teorie potrzeb - Masłowski nie wystarczy - nadmiar a nie niedomiar, dystrybucja, stany przejściowe
- nie kalorie ale godność
- polityka „konstytucyjna” nie chodzi o rezultaty rozwiązania *outcomes* ale o reguły gry
- Istotne stają się potrzeby społeczne ale rozumiane inaczej jako poczucie sprawiedliwości, podmiotowości, **GODNOŚCI** – indignados.

Przykłady z repertuaru...

będzie więcej...

- Spór o wiek emerytalny
- ACTA
- Regulacja eksperymentów z użyciem zwierząt
- Ustawa o zdrowiu publicznym
- Reforma sądów
- Prawo łowieckie
- Ustawa o systemie pomocy prawnej
- GMO
- Kwestia polityki w stosunku do uchodźców

Konsultacje społeczne według min. Boniego:

1

**Pomalujemy
trawę na
czerwono!!!**

2

Organizacje, media, 26 000 osób:

„Nie! To błąd, ponieważ...”

3

Po konsultacjach:

Więc pomalujemy trawę na **czerwono**
przy pełnym zachowaniu jej zieloności.

MAiC w wyniku konsultacji społecznych „zmieniło” swój projekt,
precyzując proces likwidacji bibliotek.

Sprzeciw się! ➤ stoplikwidacjibibliotek.pl ◀

wyjaśnienia.

[Czytaj więcej>>>](#)

17.00

NIE dla pogarszania
ochrony zwierząt
wykorzystywanych
do doświadczeń!

©Agencja Gazeta

Fot. Przemek Wierchowski / Agencja Gazeta

TAK BYĆ NIE MUSI

Tak być nie musi – w poszukiwaniu nowych reguł

- Uznanie odrębności i suwerenności stron
- Generowanie zaufania - proces / stopniowość
- Kontrolowana abdykacja z kłopotliwej onnipotencji (jako wyraz siły a nie słabości)
- Zrozumienie pożytków jakie płyną z posiadania rzeczywistych partnerów i ich niezależności (mój przyjaciel wróg). Koszmar solipsyzmu władzy.
- **W poszukiwaniu reguł i instytucjonalnych rozwiązań (to nie są utopie)**
- Innowacje dotyczące demokracji to jest dawno zaniedbana dyscyplina – w tej sprawie nie szukaliśmy innowacji od dawna (dysproporcja w stosunku do rozwoju technologicznego).
- Polski EKES ?
- Przykłady – publicznych debat: Australia 2020 / America Speaks / Porto Alegre / Islandia / Ground Zero / Estonia / Szwecja służba zdrowia / Save Award USA / Wiki legislation
- Polska: sondaż deliberacyjny / budżet obywatelski / panel obywatelski / komisje dialogu społecznego

PARTYCYPACJA JAKO PROBLEM I ROZWIĄZANIE

Do czego potrzebni są obywatele i dlaczego partycypacja staje się tak istotna? Czy jest nieuchronna? (1)

- **Problem tzw. demokratycznego deficytu** / obywatelska apatia / osłabienia poziomu legitymizacji;
- **Ograniczenia zasobów, deficyt finansów publicznych** – konieczność formułowania priorytetów;
- **Silne nawyki społecznego *veto*** – konieczność perswazji – umów społecznych;
- **Brak równowagi przywilejów i oczekiwań w stosunku do zobowiązań** (jednoczesność nadmiernych oczekiwań w stosunku do państwa i braku lojalności w stosunku do niego);
- **Nowe typy problemów** i towarzysząca jej konieczność wypracowania **nowych modeli odpowiadania na nie**;

Do czego potrzebni są obywatele i dlaczego partycypacja staje się tak istotna? Czy jest nieuchronna? (2)

- **Pojawienie się nowych aktywnych aktorów** (media, organizacje, indywidualni zaangażowani obywatele);
- **Demokracja nabiera personalnego, bezpośredniego i codziennego charakteru;**
- **Rozwój nowych technologii** i ich ambiwalentna rola z punktu widzenia aktywności obywatelskiej;
- **Strukturalny „impossibilizm władzy”** w wielu ważnych dziedzinach (konieczne zaangażowanie obywateli – skorzystanie z ich wiedzy, zaangażowanie ich, uniknięcie społecznego veta).

Pożytki z procesów partycypacyjnych?

Do czego zdolny jest tłum?

1. Generowanie zupełnie nowych pomysłów („Dream Tank”) i innowacyjnych rozwiązań (crowd-sourcing)
2. Diagnoza partycypacyjna
3. Stworzenie „mapy” istniejących wśród uczestników procesu różnorodnych opinii
4. Wskazanie preferencji, wybór rozwiązań
5. Recenzja dotychczasowych działań, w tym usług publicznych
6. Mobilizacja własnych zasobów (czas, pieniądze, odpowiedzialność)

Napięcia – wyzwania – zagrożenia

- Niedocenianie i przecenianie partycypacji. Konieczność zarządzania oczekiwaniami;
- Manipulacja / pozorność / unikanie odpowiedzialności za trud rządzenia;
- „Vetokracja” (niemożność polityki, niemożność strategii);
- Samoselekcja uczestników – „przechwycenie demokracji” - brak troski o dobro wspólne „mnogość egoizmów”;
- Arogancja / pogarda w stosunku do wiedzy ekspertów (*demos* jako motłoch);
- Tyrania większości (większości niemądrej, pazernej, nieroztropnej);
- „Ominięcie” organizacji i tradycyjnych mechanizmów reprezentacji;
- Unikanie negocjacji (tam gdzie są one konieczne) na rzecz miękkiej i niewiążącej formuły konsultacji;
- Marginalizacja - organizowanie zabawy „w kojcu”.

Podstawowe bariery po stronie organizatorów konsultacji społecznych

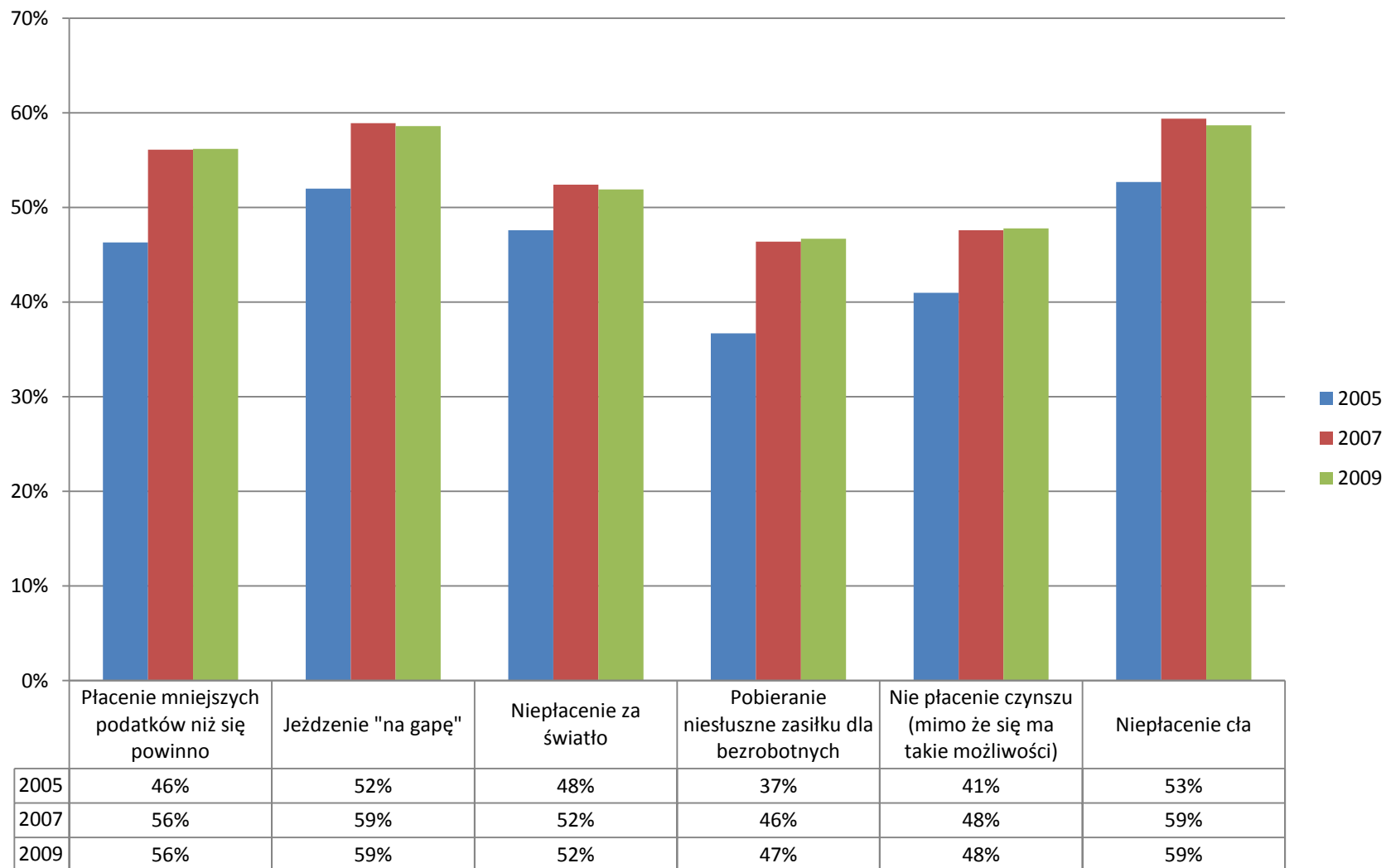
- ograniczenia budżetowe i czasowe („konkurencja” w ograniczonym czasie urzędnika)
- zniechęcające doświadczenie niskiego zaangażowanie uczestników i potencjalnych uczestników
- partykularne interesy uczestników konsultacji (grupy interesów zamiast troski o dobro publiczne)
- brak płaszczyzn komunikacyjnych
- niewystraszająca praktyczna wiedza na temat prowadzenia konsultacji
- brak wiedzy i kompetencji po stronie uczestników
- niejednolite stanowisko urzędu w sprawie konsultowanej sprawy
- brak wiedzy o ekspertach i organizacjach zajmujących się konsultowaną kwestią (nie bardzo wiadomo kogo w szczególności warto zainteresować daną kwestią)

Podstawowe bariery po stronie uczestników konsultacji

- zbyt krótki okres trwania konsultacji
- brak wiary w to, że urzędnicy uznają zgłaszane opinie organizacji za wartościowe
- brak platform współpracy urzędników z przedstawicielami organizacji
- zapraszanie do konsultacji tych samych uczestników (wąski zakres adresatów), ograniczenie konsultacji do instytucji i brak troski o opinie poszczególnych osób
- prowadzenie konsultacji na zbyt późnym etapie
- obawy przed sankcjami za niepopularne opinie
- poczucie fasadowości i pozorności procesu
- brak konsultacji dotyczących spraw znajdujących się w sferze autentycznych zainteresowań obywateli
- zamykanie się urzędników na szerszą dyskusję

DOWODY NA KONIECZNOŚĆ ZMIANY

Przyzwolenie na działania (nie)obywatelskie (Diagnoza Społeczna)

Jaki los czeka nowe idee?

Artur Schopenhauer

1. Wyśmianie
2. Opór
3. Uznanie za oczywistość

Meta-teoria teorii zmiany

- Syntetycznie – organicznie
- Od góry – od dołu (bąbelkowanie)
- Fast - Slow
- Nauki - nauzki
- Regulacja – praktyka
- Przymus – perswazja
- Narody – Kary
- Chaos i porządek (chaorgic).
- Odwracalność - nieodwracalność zmiany
- Siły własne – grawitacja

- Dramaturgiczne aspekty teorii zmiany (tektoniczne, „stały niewielki nacisk”, okno możliwości itd.)

PYTANIE NIE CZY, ALE JAK...
PARTYCYPACJA – JAKO PROCES I
WYZWANIE TECHNICZNE

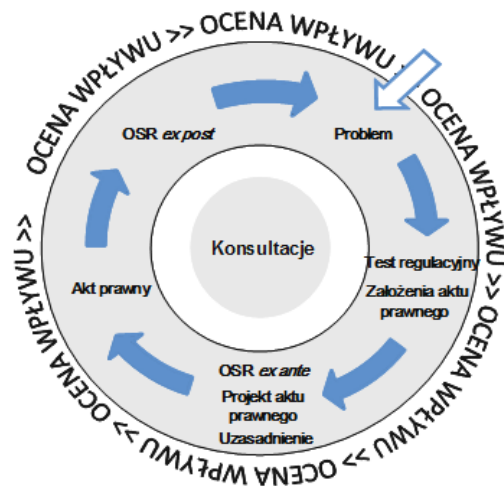

SIEDEM ZASAD KONSULTACJI

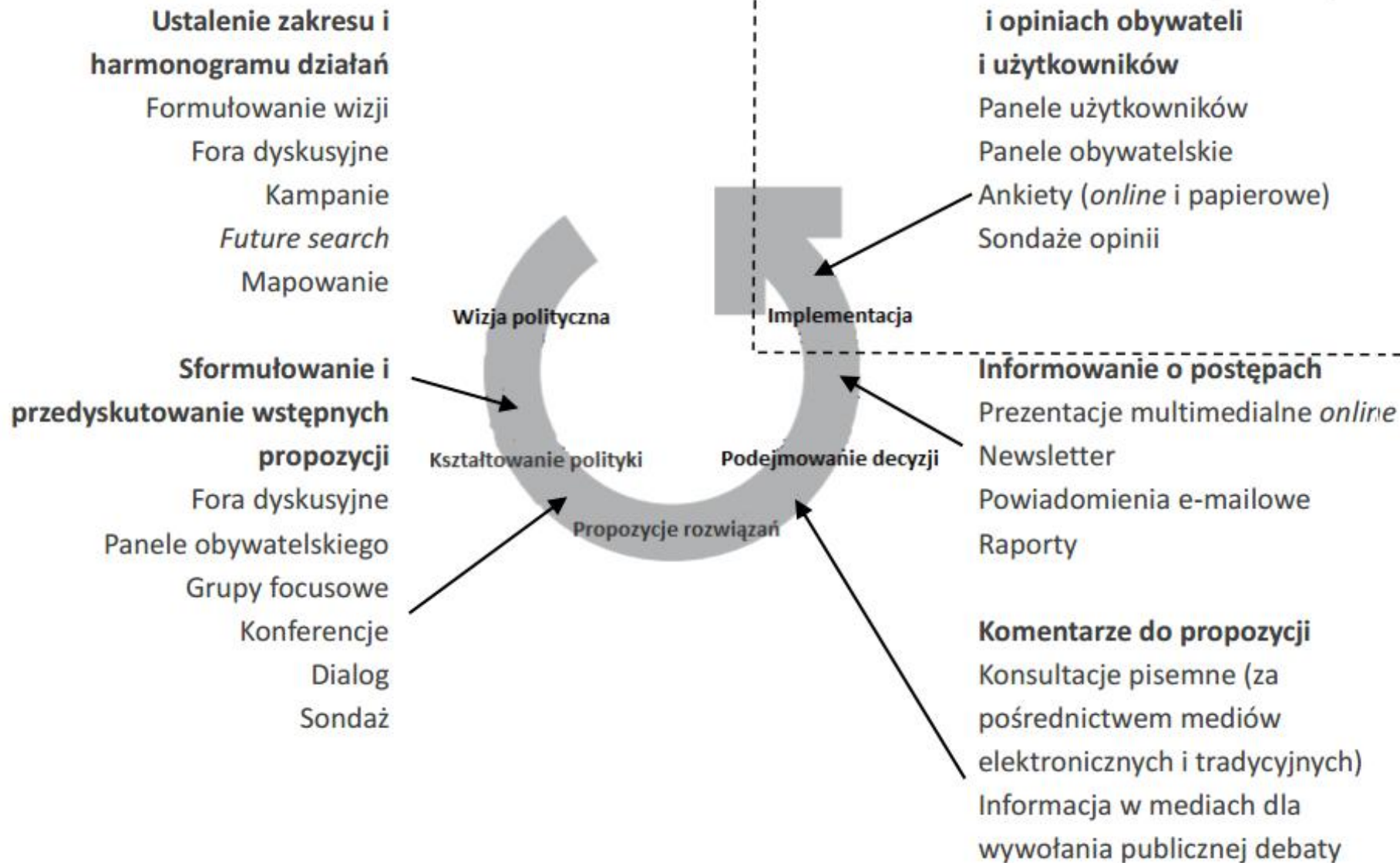

Ministerstwo
Administracji
i Cyfryzacji

WYTYCZNE DO PRZEPROWADZANIA OCENY WPŁYWU¹ ORAZ KONSULTACJI PUBLICZNYCH² W RAMACH RZĄDOWEGO PROCESU LEGISLACYJNEGO PRZEWIDZIANE JAKO DOKUMENT INTERAKTYWNY

Partycypacja na różnych etapach opracowywania polityki

METODY I NARZĘDZIA PARTYCYPACJI – rodzaje produktów i wyników

	Panel obywatelski	Sąd obywatelski	Sondaż deliberatywny	Planowanie partycypacyjne	Budżet partycypacyjny	Warsztaty przyszłościowe	Ocena partycypacyjna
mapa istniejących opinii i uwag	✓						✓
mapa występujących opinii osób poinformowanych		✓	✓				
uwspólniona (podzielana) wizja						✓	
recenzja dotychczasowych działań/usług	✓						✓
wygenerowane nowe pomysły				✓	✓	✓	
wybór priorytetów/ rozwiązań		✓			✓		
wypracowanie rozwiązań				✓		✓	

SONDAŻ DELIBERATYWNY

Zastosowanie: wybranie jednego z możliwych (z już sformułowanych) rozwiązań problemowej kwestii

Czego wymaga:

- Przygotowania procesu: przeprowadzenia sondażu, organizacji spotkań, przygotowania materiałów informacyjnych, rekrutacji odpowiedniej liczby uczestników
- współpracy Centrum Demokracji Deliberatywnej

Kto uczestniczy: od 200 do 600 osób tworzących reprezentatywną dla danej społeczności grupę

- Wstępny sondaż nt. proponowanych rozwiązań.
- Losowa grupa spośród respondentów sondażu zapoznaje się z przygotowanymi materiałami nt. alternatywnych scenariuszy rozwiązań.
- Ustrukturyzowana deliberacja, spotkania z ekspertami.
- Tajne głosowanie wyrażające preferencje -> mapowanie występujących opinii.
- Pierwszy sondaż deliberacyjny w Poznaniu nt. przyszłości stadionu (2009).

partycypacjaobywatelska.pl

wiadomości

O partycypacji się mówi. W różnych miejscach i różnych formach. W tym dziale znajdziesz wiadomości na temat interesujących wydarzeń związanych z partycypacją. Warsztaty, konferencje, ciekawe, właśnie toczące się procesy partycypacyjne – o tym wszystkim staramy się informować na bieżąco.

RELACJA NA ŻYWO z 2. Forum Praktyków Partycypacji (28-29.05)

[czytaj >](#)

Drugie wydanie "Standardów procesów budżetów partycypacyjnych" w Polsce już dostępne!

[czytaj >](#)

Ruszyła rejestracja na 2. Forum Praktyków Partycypacji!

[czytaj >](#)

Odpowiedź CKS na tekst Jana Śpiewaka o konsultacjach społecznych

[czytaj >](#)

W pigułce o prawnych aspektach konsultacji społecznych - publikacja Fundacji SocLab

[czytaj >](#)

seminaria

techniki

w praktyce

biblioteka

Wspierają nas:

Przykłady zagraniczne

- Estonia generowanie pomysłów związanych z finansowaniem partii politycznych
- Konstytucja Islandii
- Szwecja rozmowa o priorytetach w służbie zdrowia
- Dania jakość w służbie zdrowia
- Australia 2020
- Francja – dyskusja o gospodarce wodnej
- UK dyskusja o służbie zdrowia

Przykłady – wiki government

pe-challenge-results/

Home About How it Works FAQs News Contact Us

RED TAPE CHALLENGE

Our announcement Challenge results RTC Themes

HM Government **Cutting more red tape** RED TAPE CHALLENGE

Ended the micro-management of the size and placement of **no smoking signs**

£300m in annual savings to 100,000 small businesses from increased flexibility on audit requirements

£132m estimated annual savings to business from clearer guidance about contaminated land use

23 million Waste Transfer Notes potentially replaced by a new online system for business waste disposal

37 million vehicles no longer need a paper tax disc

76,000 mechanics and valets exempted from training at professional lorry drivers, saving £24m per year

5 national standards with estimated annual savings to home builders and councils of around **£100m**

84% The proportion of Health and Safety regulation being scrapped or improved

www.redtapechallenge.cabinetoffice.gov.uk

The Government today announced key results from its better regulation programme. The infographic above highlights some of the key results from the Red Tape Challenge.

We have produced a list of the regulations that are being scrapped or improved for download, showing what each regulation does, how it will be improved or why it is being scrapped.

Detailed pages updating the regulations scrapped, improved or kept per theme are also available.

SHARE

CabinetOffice HM Government

Progress to date Moderation Policy Terms and conditions Privacy Policy Cookies Crown Copyright Freedom of Information Accessibility Contact

Cabinet Office web archive

A partnership between the public and the government to solve important challenges.

Newest Challenges

Sort by: Newest Challenge per by: Any Agency Any Challenge Type Any Prize Amount **387 Competitions found**

NIH National Institute on Drug Abuse

Innovations in Measuring and Managing Addiction Treatment Quality

Posted By: **National Institute on Drug Abuse**

\$100,000 In Prizes

Open Until **Jun 01, 2015**

Addiction is one of our Nation's most pressing health care problems but it is treatable. Do you have a vision for how to improve addiction treatment services to even better address addiction? We are seeking bold new ideas, based on the latest science of addiction, its treatment, and quality improvement, about how the clinical quality of addiction treatment could best be measured and how that clinical quality could be managed and improved.

Nutrient Sensor Challenge

Posted By: **Environmental Protection Agency**

View Prize List On This Challenge

Open Until **Mar 16, 2015**

The Nutrient Sensor Challenge will accelerate the development and deployment of affordable nutrient sensors to reduce the cost and complexity of collecting nutrient data and allow for better measurement and tracking of nutrients throughout ecosystems. The Challenging Nutrients Coalition includes NOAA, USGS, and NIST.

Carbon Monoxide Poster Contest

Posted By: **Consumer Product Safety Commission**

\$6,000 In Prizes

Open Until **Feb 27, 2015**

Middle school students wanted! Create a poster. Warn people about dangers of poisonous carbon monoxide (CO). Stop the invisible killer! Save lives! Win prize money!

[BRIEFING ROOM](#)

[ISSUES](#)

[THE ADMINISTRATION](#)

[PARTICIPATE](#)

[1600 PENN](#)

Search

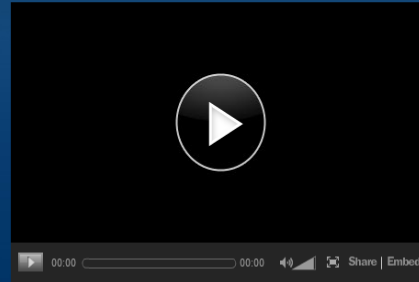
[Home](#) • [The Administration](#) • [Save Award](#)

The President's SAVE Award

[About the SAVE Award](#) | [2012 Finalists](#) | [2011 Finalists](#) | [2010 Finalists](#) | [2009 Finalists](#)

The period for voting on ideas for the 2013 SAVE Award is now closed. Check back to view the 2013 winning idea.

Download Video: [mp4](#) (1.1MB)

ABOUT THE SAVE AWARD

President Obama believes the best ideas usually come from the front lines. That's why in 2009 he launched the SAVE Award (Securing Americans Value and Efficiency), seeking ideas from Federal employees to make government more effective and efficient and ensure taxpayer dollars are spent wisely.

Over the past five years, Federal employees have submitted tens of thousands of cost-cutting ideas through the SAVE Award. Dozens of the most promising ideas have been included in the President's Budget, specifically in the Cuts, Consolidations, and Savings section.

ASSESSMENT CRITERIA

The goal of the SAVE Award is to produce ideas that will yield savings while also improving the way that government operates. As such, submissions are judged according to the following criteria:

Does the idea reduce costs in a way that is concrete and quantifiable?

Does the idea improve the way that government operates by:

- Improving the quality of output at lower costs; or
- Simplifying processes to reduce administrative burden; or
- Improving the speed of government operations to improve efficiency?

Can the idea be implemented Administratively by the Executive Branch or would it require an act of Congress?

SAVE AWARD PAST WINNERS

2012: Shift to Senior Transit Fares, Frederick Winter, Virginia Department of Education

Frederick, from the Department of Education, proposes that all Federal employees who receive public transit benefits shift from regular transit fare to the reduced senior fare as soon as they are eligible. In the D.C. area, this change would lower the cost of the employee's travel by 50 percent, with no loss in the effective benefits for the employee.

2011: Create a tool "lending library" for NASA flight projects Matthew Ritsko, Maryland NASA

At Goddard Space Flight Center, NASA employees purchase specialized tools and ground support equipment for developing and building flight projects. Many of the tools are not tracked once projects are

Co może się jeszcze wydarzyć

- Wdrażanie wytycznych
- Obecnie – tworzenie projektów programów współpracy (4 resorty)
- Prawdopodobne konkursy na „flagowe” konsultacje w nowym okresie programowania
- Zmiany instytucjonalne wew. organizacja ministerstw - być może na poziomie rządu (to raczej postulat...)
- Regularny przegląd jakości konsultacji (rządowy i pozarządowy)